

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Ha megpróbáljuk egyszerűen áttekinteni mi ez a program, akkor redukálhatjuk úgy is, hogy a Kormány döntése alapján azoknál a településeknél, ahol a 2024. évben befizetett helyi iparűzési adó (HIPA) mértékénél magasabb lesz a 2025-ös HIPA befizetés, ott ez a pozitív különbség nem maradhat a településnél, hanem megy a "közösbe", amit majd a járásokhoz tartozó települések pályázhatnak meg. Ezzel a Kormány azt ígéri, hogy az elesettebb, vagy fejlesztésre alkalmatlan mértékű helyi bevételekkel rendelkező települések többletforráshoz juthatnak. Bár ez jó hír a zsákfalvaknak, leszakadt régiók kistelepüléseinek, mégis érdemes a számok mögé tekinteni. Előtte azonban nézzük az igazságosság elvét. Az a település, amelyik viseli egy nagyobb beruházás vagy már működő vállalat környezeti hatásait, gazdasági előnyeit –és néha a közösség számára terhes hátrányait-, az hiába jutna az esetleges 2024-es vállalati növekedés alapján több HIPA bevételre, amit fordíthatna például ezeknek a hatásoknak az enyhítésére –például út feljavításokra-, nem fogja maradéktalanul élvezni a kénytelen-kelletlen elviselt áldozatok előnyeit. Ebből a pénzből valamelyik másik, nagyobb szükségű település fog részesülni. Kicsit olyan ez mint a "[REDACTED] ideológia. Volt már egy ilyen rendszer. Ismerős? Ettől függetlenül nincs olyan, hogy valami csak rossz és hibás, valami más pedig csak jó és nagyszerű. A Kormány belátta -nem volt nehéz-, hogy a szegényebb településeknek forrásokra van szüksége, nemhogy a fejlesztésekhez, de a túléléshez is. Tehát ad. Adna, ha lenne miből! Hangulatteremtés nélkül kijelenthető, hogy nincs. Nincs, hiszen egy habzsi-dőzsi idején sincs az a pénz, amire bárki is azt mondaná, hogy elég. Manapság pedig nem a Kánaán idejét éli a hazai gazdaság. Lássuk a számokat. Egy járás általában 20-30 kisebb települést foglal magába. Amennyiben járásonként, a központi költségvetés terhére is garantáltan kiegészített keret minimuma 250 millió Forint, akkor kb. 10 millió Forintra pályázhatnak a realizáció esélyével a települések. Azonnal felmerül a kérdés, ez mire elég? Egy ilyen régióban szerzett önkormányzati tapasztalat alapján elmondhatom: semmire, de igaz lehet akár éppen fordítva is. Nézőpont kérdése. A telex cikke Magyarország keleti régiójában szemezgetett. Mi most nézzünk egy dél-nyugati, somogyi régiót, ahol rengeteg 150-1000 fős kistelepülés [REDACTED] várja a sokszor életmentő oxigént. Ezeken a településeken, az igen ritka kivételtől eltekintve, nincsenek effektíven számottevő HIPA

befizetők. Itt 10 millió Forint tényleg lehetővé teszi egy utca járdájának felújítását, az óvoda tetőcseréjét. Ezek a települések átlag 200-250 millió Forintos éves költségvetéssel dolgoznak, ebből tartják fenn intézményeiket és látják el kötelező feladataikat, nyújtanak szociális támogatást, ami sok ott élőknek létkérdés. A telex cikke nem kicsit kételkedik a Magyar Falu program sikerében és valamennyire párhuzamba állítja a most induló programmal. Talán nem helyesen. Azért sem mert a korábbi (és továbbra is lélegző) program segítette az ilyen településeket a feladataik ellátáshoz nélkülözhetetlen járművekhez, gépekhez és jelentős ingatlanfelújításokhoz. Leginkább nulla, vagy minimális önerővel. Persze volt (remélhetőleg csak volt) árnyoldala. Ismert a gomba módjára és egy-egy azonos régióban szimultánban megjelenő köztéri fitness parkok, közösségi terek, térkövezett parkolók jelensége olyan falvakban, ahol a lakosság életkora és életvitele azt semmilyen módon nem tette indokolttá. Mondhatjuk, hogy legalább valami épült, hiszen a pályázat erre adott lehetőséget. Azt most ne vizsgáljuk, hogy azzal ki vagy kik jártak jól. Talán a helyiek vagy a kivitelező, esetleg mind, vagy valaki más? Ebben az esetben a központi költségvetés (és nem ritkán uniós források) lettek felhasználva, lássuk be, néha úgy, mintha irányítva lennének. A HIPA többlet elvonása azoktól a településektől, ahol az jelentkezik minden bizonnyal igazságtalan azok számára, akik azt helyben, felsőbb akarat nélkül használhatnák, minden bizonnyal igazságos azok számára, akik olyan helyen élnek, ahol esély sincs ilyen többletforrás elérésére. Azonban! A hangulatteremtés másik oldala, hogy ott ahol milliárdos forgalmú, néha nemcsak országos, hanem uniós léptékű gazdasági tevékenységet folytat egy élelmiszeripari, állattenyésztési, ipari nagyvállalat a kis lélekszámú település árnyékában, ott sem garantált a hatalmas HIPA bevétel. Nem, mivel annak mértékét nettó csökkenti ezeknek a vállalatoknak a fejlesztésre költött kiadása. Ezek pedig fejlesztenek, naná! Oda dől a lé, néha vissza sem kell fizetni, néha igencsak kedvező hitelből fejlesztenek. Somogyban (is) van olyan hely, ahol az épített és természeti környezet és a lakosság nyög egy adott ágazat jelentős piaci szereplőjének jelenléte miatt, az folyamatosan jut az előbb említett forrásokhoz és fejleszt, fejleszt infrastruktúrát, fejleszti a piacát, bővíti a termelést. A nem kívánt hatás növekszik, munkahelyek száma nem -hiszen a cég automatizál, technológiát újít, miközben a saját eredmény, az elért hitelek és vissza nem térítendő források segítségével létrehozott új beruházások költsége éppen a HIPA befizetési kötelezettségét (is) csökkenti.

Ha az utóbbi példát vesszük alapul, akkor azt el kell fogadnunk, hogy a kisebb községek vezetői, képviselő-testületei üdvözlik az új "Versenyképes Járások" programot. De ez most

mitől is versenyképesség? Talán ezzel valóban versenyképesé tesszük az amúgy versenyképtelen településeket. Amikor sok-sok éve, abban az időben, amikor az volt a célkitűzés, hogy “**[REDACTED]**”, volt egy Trabantom. Az egyik télen a Trabi kapott egy új futózott gumit. Nem is csúszkáltam a fagyos decemberi utakon. A Trabi attól még nem fújt meleg levegőt a szélvédőre (alapból nem) és nem is vette fel a versenyt a tesóm Zsigájával, de akkor és ott biztonságosabbá vált számomra is és a körülöttem közlekedők számára is. Magyar Péter már nem egy feltörekvő, hanem vélhetően egyfajta sikerre desztinált új politikai erőt hozott létre. Elsősorban a Döbrögizős, “Hallod-e te **[REDACTED]**” hangvétellel turbózta fel a magyarok igazságérzetét, a Kormány is próbál valamilyen igazságosságot láttatni. Pénz nélkül nem lehet! Akitől elveszik vagy, aki nem kapja meg az mindig igazságtalannak érzi, aki kapja az előbb örül, majd kevesli. A mérleg pedig multidimenzionális. Ott ahol felépülhetne a HIPA többletből egy új orvosi rendelő, de nem lesz, ott fájni fog. Ezt a fájdalmat csillapítja vajon, hogy máshol viszont ki lehetett osztani 1000 fogkefét? Érdeklődve várom a program részleteit, ami már most fajsúlyosabbá tette a járási hivatalokat, vezetőit, a járási és megyei döntéshozókat.

Az biztos, hogy az igazságosság elvének megvalósulása, akkor érezhetőbb, ha a területfejlesztési alapba a HIPA 2025. évi többlete mellett, az önkormányzatoktól elvárt erőfeszítéshez társulva, a központi költségvetés is arányosan többet juttat. Amennyiben az, a tervezettől függetlenül, nem így lesz akkor a sértett oldal bizonyosan szomorúbb, a kedvezményezett oldal pedig szerencsésebb lesz.

Persze az is kérdés, miért keresünk igazságosságot, ez ■■■■■ gazdasági intézkedés, talán sokaknak lehetőség.